

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Piac-u. 12. (Bejárat a Nagytemplomtól felől.)
Telefon 330.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy hónap . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
Egész évre . 18.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy hónap . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Előfizetési, hirdetési
és mindennemű pénzküldemények csak Horovitz Zsigmond lapkiadó nyugtájára számlájára fizethetők. Másként történt fizetményeket nem ismertünk el.

Elvhűség.

Sajnálattal észleljük, hogy ma ez rem egy és ugyanazon fogalom. Szomorú, de úgy van, hogy azoknak, kik a nép erkölcsé, jelleme és becsülete, vagyona felett korlátlanul rendelkezhetnek, — nem kell erkölcsösöknök lenniök.

Figyeljük csak meg a parlamenti tárgyalásokat, ha valakit a vita hevében megsértenek, rerdseint azzal békitik ki, hogy hiszen nem akarták őt „egyéni becsületében“ sérteni. Vagyis lehet valaki politikailag becsületes, de egyénileg becsületes.

Mindez annak bizonyítéka, hogy erkölcsileg még nem egészen értünk meg a parlamentárizmusra. A régi időben politika és erkölcs két egymástól távol eső világ volt. Ha visszapillantunk Róma történetében ott találunk arra számos példát, hogy a győztes párt itt is természetesnek találta, hogy az ellenpártiakat egyszerűen lemészároltatta. A középkor sötét borzalmi közzé tartozott az is, hogy a politikai életben mindenféle eszköz meg volt engedve. Machiavelli, a híres történetíró még tudó-

mányos mezbe is öltöztette ezt a borzalmas tant „Il principe“ című művében. Szerinte az állami rend érdekében, minden eszköz megengedett. A protestánsok elnyomására a vérpad, a gályarabság, börtön napirenden voltak. Velence köztársaságban még az új korban is működött az orgyilok, a tör, a mérgezés és mindezek nem ütközött meg az akkori közvélemény.

Ma már hál Istennek az erkölcsök szelidebbek, de még mindig nem tartunk ott, hogy a politika és jellem azonosíthatók lennének. Ugyanazok a politikuskok, akik ingerülten tiltakoznak egy-egy katonatiszti affér alkalmával a külön katonai és polgari becsület megkülönböztetése ellen, állandóan elkülönítik az egyéni és politikai becsületet.

A mi politikusaink, ha nem is tartják a politikában az egyéni integritás szabályait kötelezőnek, a látszatra adnak valamit. Ha vétnek is az erkölcs ellen, ezt letagadják; külsőleg erkölcsösöknek akarnak mutatkozni. Ma az írtó, a gyilkos rendszer helyett a lekenyerezés, a titkos megvesztegetés igen sokféle megszámlálhatatlan fajtája járja. Ha valaki megtalálná írni az italméré-

sek, traffkengedélyek, szeszkontingens engedélyezések, állami bérletek, állami szállítások, kinevezések stb. — mondhatjuk „kortörténetét“ valóban szép dolgok kerülnének napfényre.

A politika nálunk egy jelszó után indul: a siker után. Milyen eszközökkel, micsoda uton-módon érik ezt el, az a körülmények és a tág lelkiismeret kérdése. Ugyanazon emberek, akik, mint egyének tulhajtott egyéni önértékből — képesek volnának magukat holmi kártya-adósság miatt kivégezni, — választások alkalmával a legnagyobb hidegvérrel és előre megfontolt terv szerint követik el a bűncselekmények, a választási visszaélések halmazát. Ezután pedig hivatkoznak az így összehozott többség akaratára.

A magyar parlament egy szebb jövő pirkadásának volt nemrég a tanuja. A magyar parlamentben akadt egy magyar államférfiu, aki fényesen beigazolta, hogy: a politika és a jellem mégis egy. Ez a férfiú: Justh Gyula. Mikor burkolt célzásokat tettek arra, hogy a király előtt engedett a hirdetett elvekből, — hiszen úgy beszél a selma, amint ő gondolkodik — önértékesen és

Demmer József műtermében (Szent-Anna-u. 5.) 12 drb levelező-lap csak 3 K.

A szép ismeretlen.

Irta: G. Courtoline.

Chamoillé (a fali órát nézi): Három óra husz perc. Meglepő, hogy az én szép ismeretlenem még nincs itt. Pedig azt állította, hogy egy órákor pontban itt lesz. Gonyt üzdít volna velem, mikor megígérte ezt az első légyottot? Önértetem erélyesen visszautasítaná ezt a föltevést, ha természetes skepticizmusom hajlandóvá nem tenne annak elfogadására. Mindegy; a percek, amelyek az imádozott nő jöttét előzik meg, mindenesetre a legelviselhetlenebbek. (Csöngötnék.)

Rágalmaztam őt; ime itt van! (Hamarosan eldobja szivarját, egy kézmozdulattal helyreállítja frizurájának a harmoniáját és siet ajtót nyitni. Egy jól öltözött uriember lép be az ajtón.)

A jól öltözött ur: Guitare urhoz van szerencsém?

Chamoille (becszusan): Ejh, nem itt lakik.

Kérdezze meg a házmestertől! (Becsapja az ajtót.)

Hűlye, ne! (Vállat vonogat.) Ez is a holnapi napot keresi! . . . Ujővégre is, mit csináltam a szivarommal? (Hasztalan keresés. Ingerült gesztusok. Oda megy a kandalló párkányán levő szivardobozhoz, kivesz belőle egyet, megropogtatja, szagolgatja és elharpapja a végét.)

Ennek a bárgyúnak a tévedése egy lemdresembe kerül. (Rágyújt.) Miután az én

szép ismeretlenem késik, elbeszéltem önöknek, hogyan ismerkedtem meg ezzel a bájos nőcskével. A múlt héten történt. Sajátságos kíváncsiság szállt meg, hogy bemenjek a szépművészeti iskolába, hogy lássam a római díjért pályázó festményeket. Néha valóban nem tudja az ember, hova viszi a munkátlanság. Mintegy negyed órája leheltem ott, ási- tozva, mint az osztriga a napon, nem is tudom már, miféle ügyetlen mázsolmány előtt, mikor rögöttek hirtelen megszólalt egy kedves hang:

— Bocsánat uram, kérem, kitől van ez a festmény?

Legott hátra fordultam.

Az egyén, aki megszólított, egy gyönyörű fiatal nő volt.

Nem, komolyan mondom, hogy gyönyörű fiatal nő volt. Meg volt neki az a zavarba hozó bája, amelylyel a gyászruhában nagyon széke nők bírnak és felismertem benne a fajbéli párisit, pusztán a fátyolának az illatától. Ha azt mondom, hogy szép volt, istenem, pedig talán még sem volt tökéletesen az, de több annál bizonyára apró élénk szemével s egy kissé nagyon nagy rózsához hasonlítható szájával olyan rózsához, amely mosolyog.

— Látták önök mosolyogni a rózsákat?

— Nem.

— Nos, tökéletesen az.

A nőcske folytatta:

— A művész nevét, ha szabad kérnem?

Siettem őt felvilágosítani s valami baná-

lis köszönetet vártam a részéről, de egyszerűen csak ennyit mondott: „Ah!“ és kissé emelt fővel nézte tovább a képet.

Majd egy pillanat múlva:

— Nagyon szép festmény — jegyezte meg.

Éppen nem akartam neki ellentmondani. — Jobb, mondtam, az összes többieknél.

Rám nézett.

— Festő ön?

Ez a konokság, hogy megismerkedjék velem, gondolkodásra késztetett.

Minden ember hord magában egy pávát, mely mindig kész fölberzenkedni s legott hódítási eszmék csiráztak föl bennem.

— Ez, gondoltam magamban, kínáló jó szerencse. Igyekezzünk ügyeseknek mutatni magunkat s üstöskön ragadni az alkalmat.

Ezt feleltem neki . . . (Csöngötnék.)

Bocsánatot kérek, majd máskor elmondom önöknek a többit. (Épp úgy mint az előbb. A szivart eldobja, piperézi magát a tükrök előtt stb. stb. A nyitott ajtón egy rosszszul öltözött ur lép be.)

A rosszszul öltözött ur: Uram, én fényképészeti házaló vagyok. Tessék levétni magát. Nagyon könnyű fizetési feltételek . . .

Chamoillé (dühösen): Ne bosszantson!

A rosszszul öltözött ur: Uram. Páris legnagyobb notabilitásai tisztelik meg a mi házunkat megrendeléseikkel: Lesseps, Dumas Sándor, Bernardin de Saint-Pierre . . .

büszkén olvasta fel a felterjesztett memorandumot, amivel beigazolta, hogy a királytól is azt kérte, a mit a nemzetnek ígért. — Most azután — tette hozzá Justh Gyula — olvassák ám fel a többiek is azt a memorandumot, amit ők felterjesztettek a királyhoz.

Tíz éves terhes harcok.

A népszámlálás vádjai.

Az egész magyarságot kínosan érintették eddig az adatok és a statisztikai hivatalok műhelyeiből kiszivárgott hírek, amelyek a magyar közállapotokat vannak hivatva való képükben feltárni a nemzet előtt. A felületes szemlélők, akik csak egy-két célt és irányt ismernek, határokat, amelyek csupán kicsiny és nagy nemzeti problémáknál elenyésző területeket foglalnak együvé, akik egy-egy kipatant szám megdöbbentő hatásában eltévednek és a hangos szólások útjára terelődnek — megjegyzem, sokszor akaratlanul és hibájukon kívül — mondom, a nagy, milliós átlag, mely egygyé tömörült felhördüléssel fogadta a lakosság csekély mérvű gyarapodását és elenyésző sokszorozódását feltáró számsorokat, az Egyke óriási arányu terjedésében, a „viszonyok” meddő és kedvezőtlen voltában és multjában keresték mindmegannyinak bölcs, megnyugodott és ugyszólván jogerőre emelkedett kutforrását.

Kiváló alkalmatosság a népszámlálás. Adatai tizesztendő haladásról, avagy senyvedésről, nemzetek, népek és osztályrétegek kulturális, gazdasági és jogi történelméről beszélnek. A számok rengeteg hasábjai eltűnedeznek a kutató szemel előtt, képek, formák alakulnak helyükön és képzeletünk hatalma a számok ormaira állítja az egész országot tíz esztendő megvilágításában. Elmélyedhetünk eredményeiben, okulhatunk, tanulhatunk, fej-

lődési axiomákat igazolhatunk, szociális törvényeket öregbithetünk és az összehasonlítások, egybevetések útján mind észrevehetőbben, világosabban és valóbban láttat a jövőndőbe!

Tisztelettel kértem most mindazokat, akik tíz esztendővel ezelőtt az 1900-as népszámlálás eredményeit kutatták és tanulmányozták, kértem tisztelettel, nem-e sejtették belőle, nem-e válték adatainak mögöttes mindazokat a változásokat és jelenségeket, amelyek mai, jelen utjainkat olyannyira jellemzik? . . .

A nemzetiségi kérdésnek országossá állandósított problémája uralta a tíz esztendővel ezelőtti idők. A hazai eszmék ébredése, fellángolása, vagy elfojtottsága utáni kitörése és elementáris lobbanása jellemzik a koalíció előtti korszakot.

Akkor ébredt fel a nemzetben a megváltódás, az átalakulás, a nagy reformálás eszményi ideálmusa. A szóvita sohse volt élénkebb széles ez országban, a hazafiai szeretet sohse perzsel az ajkakra lángolóbb és kuru-cabb és hősiessébb szavakat. Mintha véres kardot hordottak volna körül az országban, talpraállott mindenki és mint régi, csillogó, ragyogó időkben, dalok zendültek, akaratok születtek, reménységek virultak és a szent szabadulás vágya duzzadt a lelkekben . . .

— Vajh, kértem, látták-e e duzzadó, lángos lángolások közepette az 1910-et, a márt, minden forradalmiságával és harcoss küzdelmével egyetemben?!

. . . Az ideális szabadulás nagy lohadásokban fojtódott el. De ne gondoljuk, hogy ez elfojtódás, e fokozatos, menetes lecsendesülése a vágyakozásoknak — súlyedése a nemzet egészének visszatérőrodása a megvívandók nehézségeitől és elszunyókálása az öntudatnak. Elenkezőleg, ez az elfojtódás, ez a fokozatos lecsendesülés és némaság az érés, a megérés, a fejlődés nagy és fontos jelene. Az ideál megérlelődött, idők változásain és gazdasági

szítáin keresztül megtisztult az üres tónusoktól és minden ízében, magyában, egészében materiálissá vedlett, tárgyivá alakult és fejlődött.

A szent, hivatásos eszmét megörölte időközben sok ábrándfoslás és keserű csalódás, a kemény, sokszor válságos megpróbáltatás megfosztotta szépeitől és diszes öltözékeitől, ma már a gazdasági harcok, a drágaság, a jogtalanság, a közbajok és közmaradiságok keserves utjain keresztül összetömörült, valóvá lett, materiálissá alakult . . . Az óhaj, a rejtelmes vágy, a tűz, a lelkesedés ma — akarat, követelés, jog és kötelesség!

Mily fenséges változása napoknak és esztendőeknek! Mily fenséges a szociológusnak e gyors materiálizálódás megállapítása és elkönyvelése népünk javára, mily keserves és terhes harcokat jelenthetett e hirtelen tíz esztendő tárgyalagosodás és eszméknek megkövesedése a — népmilliók számára, akiket ezeréves küzdelmeken keresztül ideál vezetett és eszme hevített!

Vádol a népszámlálás! . . . by.

Következnek a záróbeszéd . . .

A képviselőház ülése.

Véget ért a bankjavaslat általános vitája. Az utolsó szónokok ma mondják el beszédeiket s az ülés vége felé már megkezdődnek a záróbeszéd is. Ezen a héten még csak befejeződni a harsas általános vita. Ez azonban még távolról sem jelenti azt, hogy most már rövidesen véget ér a javaslat tárgyalása, mert a részletes vita még sokkal tovább fog tartani, különösen, ha a bankstatumok tárgyalásának módjára nem jön létre megegyezés.

Kabós Ferenc alelnök negyed 11 óra után megnyitja az ülést.

Chamouillé: Elhordja magát, maga kol-dus, csavargó, verkiis! (Becsapja az ajtót.) Borzasztó elgondolni is, hogy ilyen városban, mint Páris, védtelen az ember az ilyen inváziókkal szemben. (Gépiesen keresi a szivarját.) Hová lett a szivarom? (Ujabb keresés. Rászánja magát egy harmadikra gyújtani.) Nem jut többé az eszembe, mit mondtam . . . Ah, igen!

Azt feleltem a fiatal nőnek, hogy nem vagyok festőművész, de örömet szolgáltatára bocsátom gyöngé tudásomat az ő járatlanságának.

— Valóban? — mondta erre vidáman, — lesz olyan szives? Nos, annál rosszabb önnek, elfogadom! Képzelve el, hogy imádom a festményeket és éppen nem értek hozzájuk: neveltséges, ugy-e?

Ő maga karon fogott és jártunk egyik képtől a másikhoz, csevegve és nevetgélve, mint jó pártások. Egy cseppet sem értett a dologhoz az igaz és úgy beszélt a festményről, mint rugalmas derékaljról, de annál hamiskásabb volt, amiól kellő tudattal bírt, mert egy ízben felkiáltott:

— Ugy-e bár, nem sokat érek?

Én azonban elgondoltam magamban:

— Milyen imádató kis asszonyka! Minő jó gondolat volt tőlem, hogy a szépművészetnek palotájába jöttem!

Tíz perc sem telt el bele, hogy szerelmes lettem bele, mint egy állat. Mikor távoztunk, meglepetten kiáltott fel:

— Oh, milyen idő!

Esett az eső! . . . Nem volt esernyőm; annak az urí embernek a keserű gondolat kezdtek erőt venni rajtam, akit balvégzte

arra kényszerített, hogy vízzel telt zsebekkel térjen haza. Az én bájos ismeretlenem kétségen kívül a vesémbé látott, mert így szólt: — Halja csak. Az ön szomorú helyzete meghat. Ha megengedi, hogy ne éljek vissza vele, önnek felajánlanám az én esernyőm védelmét.

— Én asszonyom! — feleltem pompás apropossal, — visszaélnék a felajánlott esernyőjével! . . .

Ez elég szellemes volt, mint önök láthatják. Oh, nem mondom, hogy kolosszális! de utóvégre kedveske, bohókás, mi! egyike ama közvetlen öltűnek, melyek fél mosolyt keltenek s melyek legott tekintéyt kölcsönöznek az embernek. Van nekem elég aproposom, ha akarom! (Csöngögtének.)

Ah! (Rohan, majd hirtelen megáll.) Elmondam az imént, mennyire bájos volt az én ismeretlenem, tüstént megítélhetik önök maguk is. (Megy ajtót nyitni. Egy sajtáságos ember lép be hosszú kék bluzban, vállszijon hordott fadobozzal, csáköval a fején s a csákö tetején egy kítömött macskával és házinyulal.)

A különös ember: Itt kell egy macskát megoperálni!

Chamouillé: Persze, hogy itt. Menjen a pokolba! (Becsapja az orra előtt az ajtót) Ökör! Vadállat! . . . Azt hiszik, nem az ablakon kellene kidobni az ilyen embereket? (Liheg, egy pohár vizet iszik. Vonogatja a vállát. Lassankint lecsillapodik.)

Hol is hagytam csak? Sohasem érek a végére a históriámnak.

Szóval az én szépem fogta a kezemet és folytattuk ketteskén az utunkat. A Saint-Martin külvárosban lakik. Egy óra hosszat éreztem a karomon kis kezének a melegét s

az ernyőjének, az ő imádató ernyőjének a csöppjeit, amint egyenkint a hátamra p tyogtak. Oh, nem unatkoztam, kérem, higgyék el! A lakásához érve, kértem a megtiszteltetést hogy bekísérhessem egész a szentélyébe: ez, azonban rendszeresen megtagadták.

— Ugyan miért? — kértem.

— Ön nagyon jó, felelte. Én azonban nem vagyok szabad.

— Ugyan menjen!

— Komolyan! mondta. — A . . . barát-nője vagyok annak a fiatal festőnek, kinek a nevét kérdeztem az imént öntől. Egy kissé mindennap ellátogatok így a szépművészetek palotájába; hallgatom, hogy mit beszélnek és nem beszélnék, kérdezősködöm! Elképzélheti mennyire érdekel ez engemet.

Mondjanak önök, amit akarnak: az ilyen dolgok mindig bosszantók, annál is inkább, mert váratlanok. De amint unszolgattam:

— Ne csorgassa a nyált, — mondta mosolyogva. Én megyek el önhöz csütörtökön. Ott lesznek egy órákor.

— Megigéri?

— Megigérem.

És erre elváltunk. Nos, csütörtök ma van; egy óra (a fali órára néz) mindjárt négy lesz. Terringettét? Kezdek kétségbe-esni.

De olyan lépteket hallok, melyek sohasem hallhatnak meg egy szerelmes fület. Tüstént csöngögtének. (Csöngögtének.) Lám, mit mondtam? Most azt mondja a szívem, hogy ő az!

Ajtót nyit. (Belép a szenes ember.)

Chamouillé örül dühében kidobja.

Hitelesítik a mult ülés jegyzőkönyvét. Elnök bemutatja a kérvényeket és irományokat.

Következik

a bankjavaslat

folytatólagos tárgyalása.

Pap Zoltán: Meg vagyok győződve a felől, hogy Magyarország gazdasági helyzetén csakis az önálló bank tud segíteni. Ezért előre kijelenti, hogy a kormány bankjavaslatát a részletes vita alapjául el nem fogadhatja és csatlakozik Kossuth Ferenc és Justh határozati javaslatához. Politikai szempontból vizsgálva a kérdést, oda konkludál, hogy már maga a tény, hogy az osztrákok görcsösen kapaszkodnak a gazdasági közösség fentartásához, már maga ez a tény gondolkodóba ejthet minden komoly és józan politikust. Az osztrákok még törvénybe iktató csalásra is képesek, csak hogy gazdasági függetlenségünket ne tudjuk kivívni. Igérték az önálló bankot, igérték sok más és semmit sem tartottak meg. Ennek a nemzetnek végre fel kell érrednie. (Zajos tetszés.) A tuloldal hatalmi túltengése csak pünkösdi királyság. Mert mit hoztak? Khuen-Héderváryt mumusnak hozták, amint azt Justhnak megmondta Lukács. (Ugy van!) Ezzel a berendezkedéssel nem lehet kormányozni. Csak a bécsi politikát hozták. (Helyeslés.) Mikor élni akar a nemzet, mindenhol előretör, csak a magyar esik vissza. A többség jelöltjei a választások alatt a készfizetések fölvetelét igérték s ehelyett hozták ezt a javaslatot, amelynek két olyan furcsa szakasza van mint az ötödik szakasz és a bankszavak 111. §-a. Ha ezt most hozzák a bankjavaslatban, hozzák majd az ujoncjavaslatban és ha a tuloldalnak úgy tetszik, az Ausztriába való bekebelezésről szóló törvényjavaslatban is. (Zajos tetszés.)

Olyan varju ez, amelyet a tuloldal Noé bárkájából becsátolt ki Khuen-Héderváry, hogy meg tudja, van-e már dög a határban. (Élénk helyeslés, Mozdás.) Részletesen foglalkozik a bankszavak 111. §-ával s kimutatja, hogy a deviza-paritás védelmének ez a módja tulajdonképen az Osztrák-Magyar bank üzleti érdekeinek védelme. Ausztria mindig azon volt, hogy rossz pénzünk legyen, hiszen már Lueger megmondta, hogy gazember az is, aki rendezni akarja Magyarország valutáját, most pedig dr. Lecher, a legkiválóbb osztrák nemzetgazdászok egyike, az osztrák bankbizottságban egyenesen megmondta, hogy ezután a javaslat után most már vége van az aranyvalutának. (Élénk helyeslés.) Ual arra, hogy Ausztriában hogyan szervezkednek már most, hogy 1917-ben lehetetlenné tegyék nemcsak az önálló gazdasági szervezkedést, hanem még azt is megakadályozzák, hogy a gazdagodás útjára lépessen a nemzet. (Ugy van!) Hiszen ennek alapfeltétele az önálló bank felállítása. Közös bank mellett még álmadni sem lehet az önálló vámterületről. (Élénk helyeslés.) Az önálló bank felállításához minden előfeltétel meg van, csak a nemzet akaratát kell megvalósítani. (Ugy van!) Részletesen cefolja az önálló bank ellen felhozott aggodalmakat. A javaslatot nem fogadja el. (Élénk helyeslés és taps.)

Justh János: Az általános vita mai utolsó napján konstatálja, hogy a tuloldal szónokai nem tudták eitériteni az önálló bank harcosait, bár az is igaz, hogy a függetlenségi sem tudták meggyőzni a többséget. Dehát ezt nem is remélték. A katonasággal és pénzzel szerzett többség feltétlenül megy az után a kormány után, amely összterelte. (Ugy van!) A hosszú vita arra való volt, hogy a nemzetet világosítsa fel a többség felől. (Tetszés.) A bankkérdést első sorban politikai kérdésnek tekintik s az önálló bankot a nemzeti önállóság szempontjából követeli. (Ugy van!) Külföldi elötrangu szakértők véleményét olvassa föl, amelyekből kitűnik, hogy a gazdasági téren felhozott aggodalmak teljesen alaptalanok. (Élénk helyeslés.)

Különösen foglalkozik a bankkamattal kérdéssel s utal arra, hogy a kisemberek millióit sohasem érdekelte a bankkamattal, mert ők eddig is a maximális kamatot fizették és így a kérdés csak a közvetítő pénz-

intézetre vonatkozik. Ez pedig nem nemzeti szerencsétlenség. (Ugy van!) A készfizetések fölvetele tekintetében hivatkozik Hieronymi legutóbbi beszédére, amelyben egyrészt annak szükségét olyan szépen megindokolta, másrészt azonban kijelenti, hogy azt az osztrákok miatt nem lehetett megvalósítani. Szóval egy újabb vetővel kell ezután számolni. (Élénk helyeslés.) Oda jutottunk tehát, hogy ez a kormány egy évi működés után már nyíltan bejelenti, hogy nem tudja programját megvalósítani s ime mégsem csatlakozik a többség az ellenzékhez, hogy aztán együtt küzdjön vele a gazdasági önállóságért. (Élénk tetszés.) A törvényjavaslatot el nem fogadja, csatlakozik a beadott ellenzéki javaslatokhoz. (Élénk éljenzés és taps a baloldalon.)

Elnök konstatálja, hogy több szónok feliratkozva nincsen, a javaslatához általánosságban senki többé szólni nem akar, az általános vitát bezárja. (Éljenzés jobbról.) Következnek a záróbeszédok, amelyeket megelőzőleg Wickenburg Márk gróf előadót illeti a szó.

Gróf Wickenburg előadó foglalkozik az ellenzéki felszólalásokkal.

Jelentések a mult hóról.

A közigazgatási bizottság ülése.

Ma délelőtt kilenc órakor tartották meg Hajdúvármegye közigazgatási bizottságának ülését, amelyen Domahidy Elemér főispán elnöklete alatt jelen voltak Kovács Gyula alispán, Pákozdy Sándor főjegyző, Czeglédy Mihály dr. főügyész, Péntes Sándor árvaszéki elnök, Losonczy Álmós dr. tiszti orvos, Dávidházy Sándor tb. főjegyző, Nábárczy Béla, Ertsey Gyula aljegyzők, Ternovszky Alajos kir. pénzügyigazgató, Lainovics Mihály műszaki tanácsos, Csánky Viktor kir. tanfelügyelő, Reisz János törvényhatósági állatorvos, Nagy Gábor dr., Kiss Ferenc, Major Gyula, Kömmerling János, Balogh Sándor, Locgh Béla dr., Padrah Sándor.

Az alispáni jelentés.

A közbiztonsági állapotok kielégítőek voltak. Január folyamán kiadtak hat utlevelet, egy esetben az utlevél kiadását megtagadták. Az utlevelek közül 4 Amerikába, 1 Ázsiába és 1 Afrikába szölt. Kivándorlás történt Vámpércséről, Balmazújvárosból, Hajdudorogból, Hajdunénásról és Hajduböszörményről.

Közegészségi állapotok.

Januárban a közegészségi állapotok kielégítőek voltak. Nagy volt a szaporodás, mert a születések száma magas és a halálozások száma alacsony volt. A legtöbb halálozást okozta a tüdővész és béhurut okozta. Roncsoló toroklob hat községben 20 gyermeket támadt meg, akik közül négy halt meg. Járványosan lépett föl a vörheny Kabán és Hajduböszörményben, azonkívül még hat községben szörványosan okozott megbetegedést. Összes vörheny betegedések száma volt 162, halálal végződött kettő. Kanyaró 4 helyen volt 66 esettel, elhalt egy beteg. Szamárhurut volt 4 községben 19, fültömrigylob 1 községben 8, bárányhimlő 2 községben 12, hasitusz 3 községben 5 betegedéssel.

574 élő, 20 holt gyermek született, az elhaltak száma volt 324, szaporulat 230.

Adóügy.

A mult hóban az adózási viszonyok kedvezőbbek voltak. Befolyt egyenes adóban

112744, hadmentességi díjban 1639, bélyegjövődékben 72456, jogilletékben 59899, díjjövődékben 1235, dohányjövődékben a városi fogyasztással együtt 134641, halárvámjövődékben az egész körzet területén 25573, fogyasztási- és italadóban 18368 korona.

Fizetési halasztást 19 esetben adtak, házádomentességet 42 esetben.

Tanügy.

A kultuszminiszter a nádudvari gazdasági ismétő iskolának tanítóját állami tanítónak nevezte ki, a hajduszoszlói polgári iskolában pedig Molnár Györgyöt bizta meg a rajz tanításával, a kabai háziipari tanfolyam költségeire 150 koronát utalványozott. Utalványozott azonkívül özv. Solyom Antalnénak özvegyi, özv. Szathmáry Istvánnénak 50 korona álamsegélyt, özv. Molnár Tivadarnénak 200 korona nyugdíjpótlékot. Az Elkán- és Gerő-féle térképet az iskolákból kiltította.

Utépítési ügyek.

Az államépítészeti hivatal jelentette, hogy az utépítési munkák legnagyobb része a hideg miatt szünetel, csupán néhány utegyengetési munkát és kavicszállítást végeztek.

Allategészségügy.

Reisz János állatorvos jelentette, hogy januárban már szünetben volt száj- és körömfájás mellett Egyeken a lépfene lépett fel. Zár alól föloldták Nádudvar, Hajdudhád, Földes, Hajduszoszló, Téglás és Hajduböszörmény területeit. Még hat község zár alatt maradt. Lépfene miatt lezárt Balmazújvárost a zár alól föloldták. Rühkór van Hajduszoszlón, sertésvész Nádudvaron, Tiszacsegén és Vámpércsen.

Mintán eddig csupán a három rendezett tanácsu város nem mutatta be az új husvisszálati szabályrendeletet, a bizottság utasította ezeket, hogy május 1-ig azt készítsék el és mutassák be.

MŰVÉSZET.

Kreisler Frigyes hangversenye. A nagy hegedűsök — Hubermann, Kreisler, Jsaye — fényes sorozatából ma a másodikát hallottuk. Romantikus játékos Kreisler, játéka forró, hegedűje valósággal enekel; interpretálása, mint Hubermann Beethoven-koncert első tételében a háborgó, nyugtalanul futó változatokból megkapón, fájón emelkedett ki újra és újra a dallam. A második tételben a hegedű mély, meleg, utólrhetetlenül szép tónussal szinte mint távoli éneket adta víztonussal a megrázó, hatalmas motívumot. Aztán egy sorozat rokokódarabot játszott; különösen a Couperin Chaouon Louis XIV. és Pavanl-ja volt finom. Végül Wieniawszkytól, Dvoráktól és Paganinitől játszott, majd ráadásul Schumann Trümmerei-ját. Kár, hogy műsorában igazán értékes darab csak a Beethoven koncert volt.

A nagy mestert Grósz Ernő zongoraművész kísérte, ki Kreislerrel németországi hangversenykörúja óta a legszorosabb barátságban van. Most együtt mennek lengyelországi turnéra, három városba. Kreisler nyilatkozata, mellyel a legnagyobb elragadtatással emlékezett meg Grósz kíséretéről, minket debrecenieket kellemesen érint, mert magunknak vallhajjuk ezt a neves művészt. Befejező szám Wieniawszki „Souvenir de Moscan“ c. darabja volt, melyre ráadásul Schumann „Almodozását“ adta a művész. Sokan megcsodálták Kreisler két felséges hangszerét; az egyik Straduarius a másik Gvarneri. Mint halljuk, a Társaság a jövő saisonra is lekötötte a művészt, amivel a mai koncertről távollevőket nagyon lekötölte.

P. F.

Februári örömök.

Közkérdést intéztünk fapunk barátaihoz és a válaszokat bokrétaiba költöttük. Arra voltunk ugyanis kíváncsiak, hogy kinek milyen címen emelték fel a februári negyedben a házbérét a háziurak. A válaszokat a beérkezésük sorrendjében közöljük.

1. Január harmincegyedikén mosolyogtam. Mogorva ember vagyok, s énkel sem állok szóba, de véletlenül megjött a kedvesem. — Ah, ön nevet? — ordította a házigazdám. — Ezennel fölemelem a lakbért, mert jókedvében fel sem veszi. Szólt és fölvette ő a magasabb bért,

2. Február elsején gyásznapom volt, sirtam.

— Ennek már közönyös az újabb bánat, — szólt a tevékeny házigazdám és „hah!” kiáltással könnyedén fölemelte ezer koronával a házbéremet.

3. Én hust ettem ebédre. Nem szokásom, azt a félfontot is jubileumi ajándékként kaptam hivatalársaimtól szolgálati időm emlékére.

— Ön pazar, Ön pazar! — hujjantott a nagyur és emelt.

4. Én meggondolatlanul brudert ittam a házigazdámval, aki erre megragadta az alkalmat:

— Pajtikám, eddig feszélyezett az idegenség, most azonban a jóbarátom semmit sem vehet tőlem zokon. Én emelek!

5. Fiam született, több lakója lett. Ezért történt. Elrémlök, de arra gondolok, hogy ikrek is lehettek volna.

6. Mert van vasut.

7. Mérgében emelt, mert nem jó a vasut.

8. Hivatásos suiyemelő, vagyonát a vásárokon szerezte.

A háziurak közül is nyilatkoztak:

I. Álmomban megjelent az angyal és figyelmeztetett, hogy sok szerencsétlenség ér, ha a régi formában hagyom meg a házbérekét.

II. Én pajkos ember vagyok és aforizmával felelek. A házbér voltaképpen házbőr, amit a lakók hátáról nyuz le minden okos ember.

III. Valamit csak kell csinálnom! Egész éven át nem végzek testmozgást, ilyenkor rekresszálom magam három hónapra.

IV. Azt akarom, hogy a lakóim ne fedkezzenek meg rólam.

V. Megszoktam a kártyázásnál. Ott is mindig emelek.

VI. Csak kibérelhetném a temetőket! Akkor látná a világ, hogy az ige testet öltött és elérkezett a feltámadás. Én még a halottak lakbérét is stájerolnám, hadd mozduljanak meg.

HOROVITZ ZSIGMOND

könyvnyomdája

Piacz-utca 12. sz. a.

UJDONSÁGOK

Anyák és fiaik.

Alig lehet szavakkal kellőképpen kifejezni, mily magasztos és terjedelmes egy igazi anyának a hivatása.

Az ő kezében van letéve az egész jövő. Kezei alatt lealacsonyodhatik vagy újra születhetik egész nemzedék.

Mély lesújtó szemrehányásként nehezedik a nemesen gondolkodó nők lelkén az a szomorú valóság, hogy a nő nem túlnyomó része oly ri kán érti meg kellőképpen fontosságának nagyságát, hogy rövid látásában, sőt elvakultságában oly gyakran panaszkodik hatáskörének szűk határai miatt s hogy ma, midőn új idő küszöbén állunk, sok nő nagyrészt csak kényelemben, szédelgő gyönyörökben, télienségekben tölti életét, melyet a legnemesebb törekvések kellene szentelni.

Kétségen kívül igaz, hogy az a legkitűnőbb nevelője a gyermekeknek, akit maga a természet adott nekik; ez pedig ejsősorban — az anya.

A közönséges nevelő jó tanácsokat s erkölcsi tanokat ad a gyermeknek, de amit ő csak a növendéke emlékező tehetségének képes nyújtani, azt a gyermek szívébe bevési az anya. Arra tanítja a gyermekeket, hogy mindent szeressen, amire ő oktatja s így szeretet által készíti az utat az erényhez.

Valóban mély igazság rejlik Jean Paul szavaiban: der Soldat wird kriegerisch, der Dichter dichterisch, der Gottesgelehrte frommer ziehen, — und die Mutter wird menschlich bilden.*

Mily szeretetteljes gondozással tudja ő magához bilincselni növendékeit, szépségével, ifjúságával, szellemének okos engedékenységével! Itt felel meg a tudvágnak a türelem; — a nagy élelnekégnak a szelidesség; — s az egyik résznek tudatlanságát soha sem riasztja vissza a másik résznek pedánsága; mert az anya fölényét engedékennyé teszi a szeretet!

A szeretet egymáshoz közelebb hozza, ugyszólván összekapcsolja az anyát gyermekeivel, úgy összhangzó, mint ellenkező hajlamaikban; s maga a természet világosan és szeretetteljesen mutatja nekünk, kire akarta ő bízni a gyermek gyöngességét, gyámoltalanságát.

Az anyai szív az a forrás, melyből a föld minden bölcsesége és minden boldogtalansága fakad.

Az anyai kéz az, amely gondos bölcs ápolásával a fiatal emberiségnek egészségét és testi erejét biztosítja, pedig ezek azon kincsek, melyek jövő nagyságára képesítik az emberiséget.

Az anya szelleme az, amely a fiu szellemében felebreszti az első csirákat, amelyekből később a soha nem ismert tudománynak roppant fája felnő.

Az anyai szív az, mely a lelkesülésé

* Egyik ember katonát, a másik költőt, a harmadik papot nevel, — de emberré csak az anya tesz bennünket.

első szikráit szórja a fiuk szíveibe, kik hivatva vannak arra, hogy majd új alakot adjanak — a világnak.

Az anyai szeretet! Ez az a szent varázs, mely a vig fiucskának könnyed lépéseit gyorsítja, az ifjut komolyabb törekvéseiben megölelve, áldva s őrizve támogatja, az érett férfit pedig gyakran mint valami szentelt talizmán, a sors csapásai s az élet kísértései ellen vérteti.

Ha volna alkalmunk biztos tudomást szerezni mindazon férfiak kiképzései folyamáról, akik nagy és kitűnő dolgokat a világon műveltek vagy legalább, ha csak csendben is, az emberiségért üdvhozólag működtek; s viszont, ha ismernők azoknak a kiképzései módját, kik az élet utvesztőin elvesztek: akkor bizonyosan azt találnók, hogy majdnem mindig az előbbieknél a gyakorlott buzgó anyai befolyás, az utóbbiaknál pedig sajnálatos, könnyelmű anyai elhanyagolás gyakorolta a döntő hatást az egész életre.

Minden idők története azt bizonyítja, hogy azon kitűnő férfiak közül, kiknek élete ismeretes előttünk, csak kevesen valának olyanok, kiknek egész szellemi erkölcsi fejlődésére, szellemüknek egyik vagy másik kitűnő tulajdonságára, nevezetesen pedig egész jellemükre nagy, sőt döntő hatással ne lett volna az anyai befolyás. Ha ismernők azon férfiaknak történetét, akik becsületességük s erényük által kiűntek: lelkem mélyéből megvagyok győződve arról, hogy tiz között mindig legalább hetet-nyolcat találnánk olyat, kik ezen előnyeiket anyáiknak köszönték.

Még a mai világ sem méltányolja eléggé azt, mily fontos dolog az egy embernek egész életére nézve, ha gyöngéd gyermekifjukurát ártatlanul és szeplőtlenül töltheti.

Pedig mindazok, akik e szerencsében részesültek főleg anyáiknak tartoznak érte hálával.

Bizony senki se tagadhatja, hogy általában az emberiség boldogsága a nő értelmének, szívének, lelkének műveltségén, a nő erényén nyugszik. Cs. J.

— **Új tiszthőorvos.** A legutolsó városi közgyűlésen a főispán Balkányi Ele dr. kerületi orvost tiszteletbeli főorvossá nevezte ki. Balkányi Ede dr. a mai tanácsülésen tette le a hivatalos esküt. Ugyanakkor tett esküt Hortobágyi Ernő, akit a főispán közigazgatási gyakornokká nevezett ki.

— **Kamarai titkárok Debreczenben** A kamarai titkárok országos értekezlete, mely csütörtökön, február 16-án fog tanácskozni a debreceni kamara tanácsstermben, napirendjét illetőleg már befejezett előkészületekkel áll szemben. A debreceni kamara három kérdést tűzött az értekezlet napirendjére s a következő keretbe illesztette a fogadtatás és tanácskozás mozzanatait. 1. Erkezés február 15-én este 7-kor. 2. Este 8-kor barátságos vacsora a Royalban. 3. Február 16-án reggel fél 9-kor a temesvár—kassai közvetlen vasúti menetrend ügye. 4. Február 16-án délelőtt fél 11-kor a Duna-Tisza csatorna kérdése tekintettel a szolnoki torkolat szükségességére. 5. Déli 1-kor barátságos ebéd a Royalban. 6. Délután 3-kor az új iparfejlesztési program.

Vigyázz!

Üzlet átadás. Tisztelettel értesitem Debreczen város és vidéke közönségét, hogy Kossuth és Batthyány-utca sarkán fenálló „Kékre festett kirakat” cím alatti fióktüzletemet fiam ifj. Molnár Lukácsnak, ki sok éveken át munkatársam volt nekem rövid idő múlva végleg átadom, ennél fogva ezen fiók üzletemben levő összes áruim mérsékelt árban ajánlom tisztelt vevőimnek.

Kékre festett kirakat.

Vigyázz!

MOLNÁR V. J. és TÁRSA

Cégtulajdonos: **Molnár Lukács.**

Kossuth- és Batthyányi-u. sarok, a színházzal szemben

— **Debreceni írók a Magyar Iparművészeti Társulat** magas színvonalú, pompás szemléjében, a Magyar Iparművészet most megjelent füzetében érdekes tanulmány jelent meg dr. Rácz Lajostól, amelyben a híres mezőturi fazekas: Badár Balázs munkáit ismerteti és magyar népművészeti becsületét fejtegeti. A tanulmányhoz nagyrevi Haranghy György pompás fényképei adják az illusztrálást, bemutatva Haranghy gyűjteményéből kilenc különösen érdekes Badár-edényt. Ugyancsak a Magyar Iparművészet egyik legutóbbi füzetében jelent meg egy másik debreceni eredetű, értékes tanulmány: Nagy József polgári iskolai tanár értékezője a művészeti oktatásnak és művészeti emlékeinek megbecsülésének kérdéseiről.

— **Ülések az egyháznál.** A debreceni ref. egyház áruügyi bizottsága e hó 14-én délután 4 órakor az egyház tanácstermében ülést tart, amelynek tárgyai a következők: Megalakulás. A felruházó küldöttség megalakítása. Folyó ügyek. Ugyancsak a tanácssteremben tartja ülését a debreceni református egyház iskolaszéke e hó 15-én délután 3 órakor. Az ülés tárgyai a következők: Jegyzőválasztás. Tanítónőhelyettesítések. Énektanítók fizetésjavítási kérvénye. Iskolai tűzrendészet. Ifjúsági könyvtár, tanítói szakkönyvtár szervezése. Elnöki számadás. Ösztöndíj-kérvények.

— **Államsegély a munkás-kerteknek.** A miniszter ma értesítette Debrecen város tanácsát, hogy a közhasznú munkás-kertek vizel való ellátásának céljaira 2000 koronát utalványozott.

— **Debrecen város, mint alapító tag.** A város a mérnök és építész egyesület debreceni osztályának felhívására belépett az egyesületbe. A mai tanácsülésen kiutalványozták a 200 koronát, amely összeg az egyesületnek a város alapító tagsága után jár.

— **A debrecen-nagyvárad vasút.** Megírtuk, hogy a debrecen-nagyvárad vasút éppen nem szolgálja Debrecen város érdekeit, sőt azoknak Nagyvárad előnyére egyenesen kárára van. Eppen ezek miatt a város tanácsa az építetőknek nem fizette ki a még föl nem vett 20000 korona hozzájárulást. Most azután a vasutváltkozó ügyvédje útján táviratban kéri a pénz kiutalását, mert — azt mondja — a vállalkozók minden kötelezettségüknek eleget tettek és a tarifális sérelmek sem állanak föntr. A tanács azonban nem változtatta meg álláspontját és a pénzt addig nem fizeti ki, míg a szükséges adatokat be nem szerezte arra vonatkozóan, hogy a vasút tarifái és a távolság beosztások miként állapították meg. A pénzt azonban előre láthatóan a vasút vállalkozók akkor sem kaphatják meg, vagy ha megkapják — ez már megállapítható — nem érdemlik.

— **A katonai gyakorlótér ügye.** Megemlékeztünk már arról, hogy a katonai gyakorlótér bérlete az évvégével lejár. A VII. hadtest parancsnoksága átírt a városhoz, hogy a bérleteket tizenkét évre hosszabbítsa meg. A tanács azonban mielőtt ez ügyben érdembeli határozatot hozna, a bérlet kérdését előbb a vegyes bizottsággal tárgyalatja le. E célból a vegyes bizottságot március hó 1-ére délelőlt 9 órára hívták egybe. A tanács részéről jelen lesznek Kovács József polgármester, Körner Adolf tb. főjegyző, Szabó Kálmán tanácsnok, Tüdös Kálmán dr főorvos, Aczél Géza főmérnök és Magoss György dr főügyész. A katonaság részéről a hadtestparancsnokság kiküldöttei, a közös hadsereg és a honvédség képviselői. A tárgyaláson a nyulási és sámsoni bérletekről lesz szó.

— **A debreceni vívó-club vacsorája.** Agilis vívóclubunk vezetősége e hó 20-án hétfőn este 8 órakor a Dégenfeld-téri clubhelyiségben társas vacsorát rendez. A clubszellem ápolását célzó ezen összejövetelre a hivatalos helyiségben kített iven csütörtök estig jelentkezhetnek az egyesületi tagok és a club által szívesen látott vendégek. Egy teríték ára 3 korona, mely az aláírás alkalmával kifizetendő.

— **Felhívás.** A debreceni felső kereskedelmi iskola igazgatója felkéri mindazokat, akik az iskolában teletk érettségét, hogy jelenlegi foglalkozásukról, állásukról öt nappal előbb, értesítsék. Akik időközben nevüket megmagyarosították, mostani nevükkel együtt eredeti nevüket is megírni szíveskedjenek.

— **A mi bálunk.** A debreceni függetlenségi és 48-as párt e hó 18-án, szombaton, az „Arany-Bika” szálló disztermében Rácz Károly és fiai zenekarának közreműködésével zártkörű táncvigalmat rendez. A mulatság kezdete este 8 órakor. Belépti-díj személyenként 2 korona. — Felülfizetéseket hirtapilag nyugtázzunk. Józsi ételekről és italokról gondoskodunk. Jegyek előre válthatók a „Függetlenségi kör” helyiségében és a táncvigalom napján este a pénztárnál. A rendezőség ma tette postára a meghívókat. Ha valaki, aki ameghívóra igényt tart, véletlenül nem kapta volna azt meg, a rendezőség fölkéri, hogy vagy a párttitkárhoz József-királyi herceg utca 8. szám alá, vagy pedig a pártkörhöz forduljon.

— **Ujabb adományok a mentőknek.** Debrecen áru- és terményraktár igazgatósága 10 kor., Népbank mint szövetkezet igazgatósága 20 kor., Bankegyesület részvénytársaság igazgatósága 40 kor., Hentes és Mészáros Ifjúság rendezősége 30 koronát juttatott kezeimhez, mely hálás adományokat köszönettel nyugtázz Grosz Nagy Ferenc, mentő-egyesületi pénztárnok.

— **A villamos vasút személyzete.** A tanácsülésen szóba került ma az a terv, amelylyel a villamos vasúti igazgatósága foglalkozik és amely szerint személyzetét úgy akarja teosztani, hogy a vonatvezetők egyuttal kaulazók is legyenek. A terv ellen több oldalról hangzott el tiltakozás, mert nem tartják helyesnek, hogy a vonatvezető, aki rendkívül súlyos munkát végez, kettős irányban — bár váltakozó időben foglalkozassák. A villamos vasút megnyitását különben a jövő hó 15-re tervezik, de nem lehetetlen, hogy már március elsején megkezdik a vasút járatását.

A táplálkozás iránt utatkozó ellenszenv, a **felbűffogés** és **rossz szájíz** a túlterhelt gyomor következménye. A bécsi általános kórházban tett megfigyelések szerint fél borospohányi természetes **Ferencz-József** keserűvíz a gyomor tartalmát, az étvágy egyidejű megjavítása mellett, már néhány óra alatt fájdalommentesen kiüríti. — Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

— **Sport-kabaré.** A Bika szálloda disztermében vasárnap délután fényesen sikerült hangversenyt rendezett a debreceni Tornaegylet agilis vezetősége. A diszterm zsutofalásig megtelt érdeklő, disztigvált közönséggel és a fényes, igazán vonzó műsor számai közül különösen kivált Csige Böske művészi szavallata, Mandel Irén szép hangja, Mártonfalvy Györgyné éneke, Vass Jolan és Czobor László dialogja. A műsor többi számai is mindvégig lekötötték a hallgatóság figyelmét, kik a legnagyobb meglepéssel távoztak a hangversenyről.

— **Megbízható gyógykezelés.** Zavart eméztéssel ellátott egyének, kik étvágyhiányban, lefúvódásban, gyomorgörcsökben és rendetlen székelésben szenvednek, a „**Moll-féle seidlitz-por**” elhasználatával által rövid idő múlva visszanyerik egészségüket. Egy doboz ára 2 korona. Szétküldés naponta utánvétellel **Moll A.** gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító által Bécs, I, Tuchlauben 9. Vidéki gyógyszerárakban határozottan **Moll-féle** készítmény kéréndő az ógyári jelevényével és aláírásával. 6.

— **Kellemes meglepetés.** Minden Jakobi-féle Antinicotin cigaretta-hüvely fadóboz igen érdekes Röntgen képeket tartalmaz. Utánzatoktól óvakodjunk és csakis a „Jacobi” felirattal fogadjuk el a világhírű Antinicotin hüvelyeket.

— **Sírás-rivás hangzott az utcasarkon.** Iskolából jöttek a gyermekek és vig cseveggéssel haladtak tovább. Csak egy kis fiucska sir keservesen. Megállt az utcasarkon és búbanatos fejét a falnak támasztva zokogott. Az apró népség kíváncsian csoportosult köréje. Kérdezték: „Józsi így, Joskó úgy, mi bajod? Nem felelt. Utam arra vitt: „Nos, mi bajod, kis fiu?” kérdeztem. A barátságos szóra elfogadta érdemjegyes könyvecskéjét és megmutatta. Bizony abba belecsuszott egy négyes. Vigasztaltam, hogy majd szorgalmasabb lesz, stb. „Igen-igen, de most nem fizet, elő apuka a Kis Pajtásra...” Megértettem szomorúsága okát. Bizony sokat vesztett, mert a „Kis Pajtás” valóban sok-sok örömet szerez a gyermekeknek. Mennyi elbeszélés, mese, vers, fejlődő stb. tartítja ezt az eleven lapocskát. Megérdemli, hogy minden szülő pártfogolja és terjessze. Most februárban lehet a második félére előfizetni 4 koronával. Rendeljünk csak mutatványszámot: „Kis Pajtás,” Budapest, VII. Thököly-ut 16. c m alatt.

— **Modern ridikülök,** szép női gallérok, férfi és női nyakkendők, glace kesztyűk, esőernyők Vidánál Városház alatt.

— **Táncrendek,** bördiszművek, kereskedelmi és pénzügyi könyvek. Könyvkötés. Papírból előállítható mindennemű készítmények legjobb kivitelben készülnek Dávidházy Kálmán könyvkötészetében, Fűvészkert-utca 9. szám.

— **A kereskedők és iparosok hitelszövetkezete** Debrecen, Csapó-utca 1. sz. Könyven visszafizethető törlesztéses kölcsönöket nyújt. 1 betét 50 fillér. Minden betétre 120 K kölcsön kapható. Ház és föld vételeknél, valamint építkezésnél kölcsönök sűrűsége intéztenek el.

— **Jabeank,** színházi sálak, gyönyörű szép arcfények Vidánál Városház alatt.

— **A kékre festett kirakat** mai hirdetését a n. közönség figyelmébe ajánljuk.

— **Könyvkötések,** diszmunkák, passpartuok legizlésesebben Antalffy Ferencnél készíttetnek Piac-utca 31.

— **Remek** szép szőrmeboák, muffok, kötött alsóruhák rémolcsón kaphatók Vidánál Városház.

Hunnia képei szépek!

Hunnia képei olcsók!

Hunnia képei tartósak!

Hunnia levelezőlapjai szenzációk olcsóságban és kivitelben.

Hunnia műterem a PIAC- és CSAPÓ-UTCA SARKÁN az utcai oldalon van.

Hunnia modern berendezésű és fényképezési műterem.

Háztartásokban

szükséges jégszekrények, konyhai szabmosogatóasztalok, fagyaltgépek készpénzfizetés vagy kedvező havi részletfizetések mellett legjobb kivitelben kaphatók. Képes árjegyzék kívánatra díjtalanul. Lloyd Kereskedelmi részvénytársaság, Budapest, IV. Ferenciek tere 7.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Kedden Kormánybiztos énekes bohózat. Szerdán Kormánybiztos énekes bohózat. Csütörtökön Varázskeringő operette Komlóssy Emma felléptével. Pénteken Lili operette Komlóssy Emma felléptével. Szombaton Nebántsvirág operette Komlóssy Emma felléptével. Vasárnap este Sarga lilium vígjáték újdonság először.

A kormánybiztos.

(Bemutató előadás.)

A vármegyei despotizmust, a korrupciót, a közigazgatási panamázasokat ostromozza Guthi Soma legújabb, színházunkban tegnap este bemutatott bohózatában. Bakk-vármegyében nagyon zültek a viszonyok s a közigazgatás rendbeszedésére kormánybiztos (Kardos Géza) küldenek ki. A kormánybiztos az utolsó estét a kedvesével (Huzella Irén) tölti, ahol azonban betörők járnak, élükön a híres Tuzárral, a betörők királyával (Horváth Kálmán). Tuzár ellopja a kormánybiztos papírjait s mint kormánybiztos jelenik meg Bakk vármegyében, — ahol s ez a legszebb, — teljes rendet csinál s visszafizeteti a tisztviselők által elsikkasztott hivatalos pénzeket.

Ennek a mesének a keretében nagyon sok mulatságos jelenet játszódik le, bár a darab nem tartozik Guthi legsikerültebb színpadi alkotásai közé.

Az előadás a jobbak közé tartozott. Folyamatos, eléggé gördülékeny s jól rendezett volt. Horváth Kálmán a szeretetreméltó gazember szerepében aranyos jó kedélyét ragyogtatta s pompásan karrikatizált Ligei Lajos egy minden oldalról megvesztegetett közrendőrt. Huzella Irén, Jászai Olga és Bárdos Irma játszották a főbb női szerepeket igen jól. Pompás volt Ferency Frigyes egy epizód szerepben. A többi szereplők Thury Elemér, Kardos Géza, Nádor Zsig, Kemény Lajos stb. mind hozzájárultak a darab szép sikeréhez. A darabban egy-két Zerkovitz nóta is van, melyet Horváth, Bárdos és Ligei tetszés mellett adtak elő. A zsfolásig megtelt színház közönsége jó kedvvel tapsolt a közreműködőknek.

* **Komlósi Emma vendégjátéka.** Csütörtökön este kezdte meg Komlósi Emma három estére terjedő vendégjátékát. A kiváló művész három legjobb operett-szerepét játssza. Varázskeringő. Lili. Nebántsvirág. Mindhárom előadás bérletben és rendes helyárok mellett tartatik meg. — **Sárga lilium.** Vasárnap este lesz a bemutatója Bíró Lajosnak a Magyar színházban nagy sikerrel előadott darabjának Sárga liliumnak. A darab meséje az első szótól az utolsóig megkap, megborzongat, fogvatart s mintegy erőteljes, bátor, hatalmas kiáltás, különb, igazságosabb emberi jogok után. A kitűnő újdonság az egész drámai személyzetet foglalkoztatja élén Zilahy Gyulával, aki a darabot rendezte. — **Szókimondó asszonyosság.** Az igazgatóság legközelebb feleleveníti Sardou nagyhatású darabját a Szókimondó asszonyosságot, a címszerepben T. Csige Böskével.

Visszahozzák az ezredtörzset.

Megsürgették a város ügyeit.

Minden nagyobb ügynél, amelyet Debreczen városa megindít, csodálatos huzás-vonás tapasztalható a miniszteri-umok részéről. Így kerül a sor azután arra, hogy az ügyek elintézését ki kell könyörögni, mintha valami kegyet kunyorálna ez a hatalmas, nagy és minden tekintetben pártolásra méltó nagy város.

Most is így volt. Mint ösmeretes Domahidy Elemér főispán és Kovács József polgármester főnn jártak a fővárosban, végig kilincseltek a miniszterek hivatalát, hogy kikunyorálják Deb-

reczen égetően sürgős, vitalis érdekeit érintő ügyeit.

Mint értesülünk, a földmivélsügyi miniszter kilátásba helyezte, hogy Debreczen megkapja a konzum vásárt. A belügyminiszter kijelentette, hogy a vízvezetékre vonatkozó közgyűlési határozatot jóváhagyta, valamint elintézését nyert a csatornázás ügyében főnn lévő közgyűlési határozat.

A honvédelmi miniszter kijelentette, hogy a házi ezred visszahelyezése tárgyában fölhatalmazása van a hadügyminisztertől annak közlésére, hogy ha a város kötelezi magát a laktanyának oly mértékben való kibővítésére, hogy a laktanyában három gyalogzászlóalj elhelyezést találjon, akkor úgy az ezredtörzset, mint a zenekart visszahelyezik.

A tanács e kijelentés nyomán előterjesztést tesz a közgyűlésnek, hogy sürgősen irjanak föl a honvédelmi miniszterhez, hogy a kibővítést megcsinálják.

Természetesen ezeken kívül még sok ügyet megsürgettek, amelyekben — ez is természetes — szintén biztató kijelentéseket és ígéretek kaptak.

De hát ha egyebet nem is tesz és ad a kormány Debreczennek, legalább ígéretet és biztatást.

Vérengző katona.

Gyilkossági és öngyilkossági kísérlet.

Borzalmas vérengzést követelt el a múlt este egy 61. gyalogezredbeli közkatona a Széchenyi utcában.

A vérengző katona Zavaczkai András. A baka szerelmes volt Hunyadi Zsuzsánna cselédleányba, aki a Széchenyi-utca 23. sz. házban szolgált. Ide járt esténként Zavaczkai, aki nem egyszer takarodó után ment a laktanyába és ezért sokszor meg is büntették.

Vasárnap Zavaczkai a máv. pénztárának őrszere kiküldött őrségbe osztották be. Ő azonban megszökött az őrhelyről és szeretőjéhez ment. Távozását azonban észrevették s ezért őrség ment a keresésére. Az őrség épp akkor ért a Széchenyi-utca 23. számú házhoz, amikor Zavaczkai enyelgett Hunyadi Zsuzsánnával a kapuban.

Amikor meglátta Zavaczkai az őrséget, sejtette, hogy őt keresik s ezért a kapu alá menekült s ott húzódott meg.

A katonai őrzőjárat döngötte a kaput, hogy nyissák ki. Zavaczkai reszkett, félt, hogy nagy baja származik a dologból s ezért elhatározta hirtelen, hogy kivégzi magát. Egyet gondolt, kirántotta a bajonettjét s azal melibeszúrta Hunyadi Zsuzsánát. A gyilkos szármagot ezután maga ellen fordította. Mind a ketten ott fetrengtek óriási vértócsában a kapu alatt.

Az őrség lármájára előjöttek a házbéliek is, akik azután a mentőket is értesítették.

A két sebesült állapota veszélyes, mert az orvosok véleménye szerint az oldalfegyver nemesebb részeket is sértett.

TÁVIRATOK.

Tiltakozás a katonai terhek ellen.

Budapest, február 13. Bokányi Dezső, a tegnapi szocial emokrata-nagygyűlés vezérszónoka, „Magyarország majmai”-nak nevezte azokat, akik a nyugatot akarják utánozni, de csak abban, hogy hadügyi célokra terhelik

meg a népeket valósággal esztelen módon. Ő azt kívánja, ha már utánoznak, akkor utánozzák a kulturát, a haladást.

S noha kellene, hogy e talpraesett szónak visszhangja legyen az egész országban, a kormányzatban és mindenhol, ahol a népek sorsát irányítják, mégis a szolgálatot tevő rendőrtanácsos belekapaszkodott ebbe a szóba és hihetetlen izgalmat provokált. Meg akarta védeni a „majmokat”, ami azonban egyáltalában nem sikerült neki. Mert a jelző jelző maradt ezután is és jellemző is, amennyiben az igazság erejének jellemzési képessége van.

Vasuti összeütközés.

Budapest, február 13. Taksony állomásnál a 974. és 962. számú tehervonatok összeütköztek egymással. Több sérülés történt. Neuholtner Sebestyén 32 éves fiú életveszélyesen megsebesült. A szabadkai személyvonattal Budapésre hozták és itt a Rókus-kórházba szállították.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Elmaradt sajtópör.** Szentkirályi Tivadar kamarai elnök és Szávay Gyula kamarai titkár az elmúlt színház pályázat idején folyó hírlapi harcokból kifolyóan sajtópört indítottak Székely Imre lap tulajdonos és szerkesztő ellen. Ma délelőttre tüzte ki a törvényszék ez ügy tárgyalását, ez azonban elmaradt. Székely Imre ugyanis orvostanári bizonyítványt küldött be, amely szerint a fővárosban betegesen fekszik. A tárgyalást erre elnapolták és pedig e hó 17 ére, péntekre.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonafőzsde.

(Déli zárlat)

Budapest, február 13.

Változatlan áron elkelt (50 kg.-ként) 8000 métermázsa buza. Rozs, zab, tengeri változatlan.

A határidőzlet iránya gyöngye volt, mert külföldről olcsóbb jegyzéseket közöltek. A gabonaművek ára a kulisz realizálása folytán néhány fillérrrel csökkentek. A forgalom nem öltött nagyobb mérvet.

Az árak 50 kilogramonként

buza apr.	11'55—11'47.
buza máj.	11'27—11'28.
buza okt.	10'85—10'87.
rozs apr.	8'17—8'18.
rozs okt.	8'10—8'09.
zab apr.	8'68—8'65.
tengeri máj. 1911.	5'78—5'76.

Értéktőzsde. Osztrák hitel 676.— Magyar hitel 866'25. Négyszázalékos Magyar koronajáradék 91.95.

Ingtatlanok forgalma.

Geréby Pálné, Király Irén veszi a debreceni 4356. szíjtkvben foglalt 9 hold majorsági földet a debreceni mészáros társaságtól 23112 kor.

Herczner István és neje Szabó Klára veszi a debreceni 3262. szíjtkvben foglalt 1 hold 37 négyszögöl tócskerti szőlőt Marusinczki Antaltól 8000 kor.

Kopányi Dávid és neje veszik a pusztalebesi 28. szíjtkvben foglalt 28 hold 200 négyszögöl tanyaföldet Balogh Ferentől 30000 kor.

Almási Józsefné Ember Juliánna veszik a debreceni 1986. szíjtkvben foglalt Vendég-utca 47. sz. házat Nagy József és társaitól 3700 kor.

Felelős szerkesztő : PÓSCH DEZSŐ

Egy nagyobb iparvállalat

1911. május 1-ére, a főtéren,
vagy a főtérhez közel,

megfelelő helyiséget

keres. — A helyiség álljon földszinti 2 nagy szobából (6×6m.) esetleg megfelelő nagyságu, világos raktárhelyiségből, és 3 kisebb szobából.

Esetleg kisebb ház összes helyiségeit bérbé veszi.

Cím a kiadóhivatalban.

A haj ápolása.

A hajhullás leggyakoribb okainak egyike, mint azt már a világ leghíresebb bőrgyógyásza is bebizonyították, a fejbőr korpaképződése. Ezen kellemetlen betegségben szenvedők a legrövidebb időn belül teljesen megkopaszodnak, miután a korpaképződés a hajtalajt meglazítja és a haj gyökereit kiszáritja. Számtalan hazai és külföldi orvos ajánlja a **Petrolin-hajsz-szt** és számtalan elismerő levél bizonyítja, hogy néhányszori használat után **biztosan megszüntet minden hajbetegséget, megátolja az ősülést és meglepő módon elősegíti a haj újra növesztését.**

Vásárlásnál a védjegyre tessék szigorúan ügyelni. — Minden más e néven forgalomba hozott hajszesz silány ártalmas utáztat. Kapható az egyedüli készítőnél:

Wachsmann Jenő és Tsa drogueria Szabadka.
Üvege 1 korona.

Debreczenben főraktár: Jóna és Jóna drog.

1740.
1910. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 1136/5. 1910. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Bloch Salamon részére 124 korona 56 fillér tőke, ennek 1909. év márczius hó 24. napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 66 korona 10 fillér perköltség erejéig 1910. évi április hó 21-én bíróság felül foglalt és 620 koronára becsült butorok, vaspénzszekrény, írógép és egyéb ingóságok **1911. évi február hó 22-én, délelőtt 11 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben Deák Ferencz-utca 14. sz. alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik. Debreczen, 1911. évi január hó 31.

Bódogh Zsigmond,
birói kiküldött.

101., 115., 120/1911. G.

Árverési hirdetés.

A debreczeni református egyház gazdasági bizottsága
1. az Egyháztér 5. sz. háznál levő 4. sz. boltnak 1911. év május 1-től 3 évre 500 kor. kikiáltási árral;

2. Kossuth-utca 31. sz. háznál két udvari szobából, konyhából álló lakosztálynak 1911. május 1-től 3 évre 560 kor. kikiáltási árral;

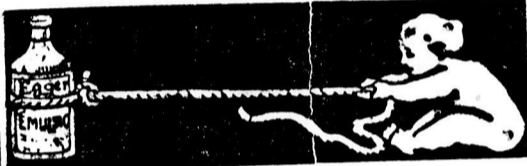
3. Kossuth-utca 31. sz. háznál egy udvari szobából és konyhából álló lakásnak 1911. május 1-től 3 évre 240 kor. kikiáltási árral leendő bérbeadására az árverést elrendelvé, ennek az árverésnek az egyház tanácsstermében megtartására **ez évi február hó 23. napján délután 3 órát kitűzöm** és árverelni szándékozók az árverésre kizárólag és megjegyzéssel hívom meg, hogy az árverési feltételek az egyház irodájában a hivatalos órák alatt addig is megtekinthetők és az árverelők a kikiáltási ár 10%-át az árverés megkezdése előtt letenni tartoznak.

Debreczen, 1911. február 8-án.

Pénzes Sándor
gazd. bizotts. elnök

EGGER EMULSIO

csak e védjeggyel valódi.

Minden szülő adjon hideg időszakban gyermekeinek EGGER EMULSIÓT, mert ez erősíti a gyermeket, előmozdítja a csontképződést, fejleszti és táplálja. Hatásos ellenszere a köhögésnek, gyomorrenyhésnek. Megbecsülhetetlen fogzás idején. Hirneves orvosok ajánlják, mert a legjobb csukamájolaj preparatum, nincs kellemetlen szaga, jóízű, könnyen emészthető és elejét veszi a különféle gyermekbetegségeknek.

Egy üveg ára 2 kor., a gyógyszerárakban. Postán 3 üveget bérmentve 6 koronáért a pénz előzetes beküldése után vagy utánvétellel küld: „Nádor gyógyszerár“ Budapest VI., Váci-kört 17.

Ingyen és bérmentve küldjük a minden szülőnek nélkülözhetetlen füzetet: „Hogyan védekezzünk a gyermekbetegségek ellen?”

Modern magyar művészi

MEGHIVÓK

Nagy választékban kaphatók

Horovitz Zsigmond

könyvnyomdájában
Piao-utca 12

a gyomai **Kner-nyomda blankettái**, amelyek az egyedüli ilyen magyar termék. A nevezett cég mintegy 50 eredeti új mintával iparkodik kiszorítani a külföldi selejtes importot.

Telefon 330.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a RETHY-féle

!! pemetefü cukorkánál !!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **RETHY-féle**t kérjünk, mivel sok haszontalan utáztatata van.

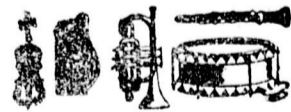
1 doboz 60 fillér.

Csak **RETHY-féle**t fogadjunk el!

SZENDRŐ SÁNDOR

zongora és hangszerkészítő

Debreczen, Batthyányi-u. 22. sz.

Zongora, gramfon, mindennemű vonós és fuvóhangszerek, cimbalmok, hangszer alkatrészek és hangszer felszerelési cikkek áruháza és ipartelepe. Zongora és pianó kölcsönző (bérbeadó) intézet. Hegedűk és hegedű-felszerelések, római hurok, valamint gramfonok és gramfon-lemezek nagy raktára. Zongora és hangszer műhely. Zongora és cimbalom hangolás. Telefon 729. Alapított 1876.

Apró hirdetések.

Báli keztyűk minden hosszúságban, kizárólag saját készítmény Legolcsóbban szereshető be Nagy Andrásnál Kistemplom bazár.

28 KRAJCÁRERT fejel férfi vagy női harisnyát BENYÁTS EMIL villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debrecen, Tiszapalota.

BLOUSOK, alsószoknyák, kötények, gyermek, ruhák, haraszt és plüsch kabátok, fejkötők, sapkák leszállított áron beszerezhetők Márton Gyula rövidáru üzletében. Piacz-u. 9. Uj harisnyák kötése és fejelések elfogadtatnak. (2)

Postakorár fajalma franko 2:50 korona. Elek Kálmán, Sajtószentpéter.

Feltalálók, bármely eszmét olcsón kidolgozom szabadalmaztatásra. Ems. Petrozsény, Deák-bánya.

Házilag főzött különleges baracklekvárnak kilóját 2:40, mézédés szilvalekvárnak 1:—, papírhéju dió postakosaranként 4 koronáért szállít Gyümölcskivitel Csongrádról.

Csizmadiamesterek csizmaszárba való papirost kiló és mázsánként olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papíruzetében Piacz-utca 12.

Fajbaromfi, fajebek, nyulak, diszgalambok, madarak, élő méhek stb.-ről érdekes és nélkülözhetetlen árjegyzéket küld bérmentve Diana-telep, Ta(Hever sm.)

Saját szabadalmazott gőzgéppel

poloskaintást felelőséggel

ugyszinte **lakások pormentesítését** is, villany porszívó géppel elvállalom.

KISS GYULA, Csapó-utca 44. sz.

Haltenberger Béla

Kassai vegytisztító gyára keres alkalmas

üzleti helyiséget

Debreczen részére.

Ugyanott felvétetik egy ügyes **női üzleti alkalmazott is.**

A legjobb saját készítményü

cipők és csizmák

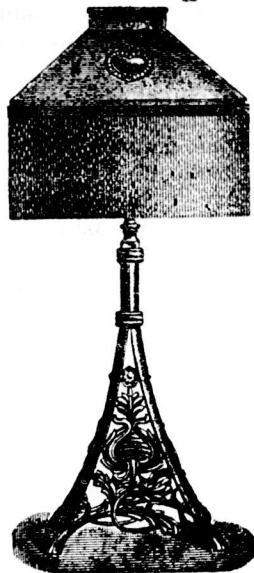
jutányos áron beszerezhetők:

Csapó-utca 19. sz. alatt

Mező Gábornál.

Üzletáthelyezés!

A Magyar Fém- és Lámpa-Áru-Gyár
Részvénytársaság raktára

üzlethelyiségeit

1911. május 1-én

a Piacz-utca és Uj-utca sarkán épülő
uj Wiener-féle palotába

helyezi át.

Költözködés miatt mérsékelt árak!

Többszörös kitüntetésben részesült szenzációs háziszser

A DR. BOROVSZKY-FÉLE

BOROLIN

mely városunk piacán is megjelent. Ez a háziszser hatásában és erőalkotásában **felülmulthatatlan gümőkóros izom- és idegfájdalmak, fej- és fogfájás,** továbbá minden meghülés okozta bajok, mint **rheuma, köszvény, csusz, ischiás, ízületi lob és zsábjában** szenvedők, végül **fagyás okozta és égési sebek** fájdalmainak megszüntetésére. **Kiváló fertőtlenítő- és testóvó háziszser.**

Kapható városunkban a következő cégekknél: STEINER MANÓ gyógyszerésznél, NAGY ANDRÁS, KÖZPONTI DROGUERIÁBAN, DEUTSCH LAJOS, MÁYER JENŐ és BÉLA, MIHALOVITS JENŐ, STERN JÓZSEF és FIA kereskedő uraknál. Érmihályfalván: MÁTRAI ÁKOS gyógyszerüzletében.

1-20, 2- és 2-50 keronás üvegekben.

Készítik: **Dr. Borovszky R. orvos** és **Borovszky K. Budapest, II. kerület Fő-utca 77/c. szám.**

Debreczeni
Első Vasbetoncső-gyár
Piac-utca 83. sz.

Gyárt: drótbetétes beton-csőveket és idomdarabokat minden méretben

: Vasbeton kiöntő aknákat, :

tisztító és iszapfogó aknákat, kutgyűrűket stb. Elvállal mindenféle beton és vasbeton munkákat. Terazzo és keramit munkát és javítását a legolcsóbb árban.

Nagy raktár kavicsos és rostált homokból, elsőrendű portland és román cementből nagyban és kicsinyben.

„M-i-t?” — Papa megengedte! Hisz' valódi **JACOBI-féle Antinicotin-cigaretta** hűvelyek fadobozban!

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi! Minden fadoboz érdekes Röntgenképeket tartalmaz.